

KAMPMAKEN

Wie bepaalt hier wat er gebeurt?!

Outdoortrainer Jac Rongen en filosoof Hans Bolten hebben de methode Kampmaken ontwikkeld voor risicoleerlingen. Leerlingen en leerkrachten worden in een situatie gebracht waarin ze wel moeten nadenken over de betekenis en gevolgen van hun eigen en andermans woorden en daden. Gevolg: een enerverend kamp dat tot inzicht en gedragsverandering leidt.

Tijdens de voorbereiding van het drie-daagse kamp vroegen de leerlingen zich af: "Wie bepaalt eigenlijk het programma?" De begeleiders, Jac en Hans antwoordden dat de leerlingen daar zelf verantwoordelijk voor waren waarop de leerlingen wat sceptisch reageerden.

De groep is nog maar net uit de trein en het kamp is al begonnen. Ze gaan buiten dingen doen, en daar gesprekken over voeren. Doel is leerlingen ruimte geven samen na te denken over hun gedrag, zodat ze meer inzicht krijgen in elkaars denkbeelden, drijfveren en de gevolgen van hun gedrag.

De activiteiten versterken de groepsbeweging of stellen die juist ter discussie. Zo zet deze groep een stevig groepsgebrek in tweetallen voort tijdens het bouwen van vliegers. Dat voelt veiliger en er is de afleiding.

De activiteiten worden aangeboden, ze zijn niet verplicht. De groep kan, mits eensgezind, besluiten tot iets anders. Alleen bij de uitleg van een activiteit kan de groep vragen stellen. Dit dwingt om eigen aannames en gedachten onder ogen te zien. Hulp van buitenaf zou dat proces verstoren.

De gesprekken worden gevoerd volgens 'socratische' regels: zeg wat je denkt; wees concreet en probeer de ander te begrijpen. De deelnemers bepalen de gespreksonderwerpen. Ze zijn niet alleen verantwoordelijk voor wat ze doen, maar ook voor wat ze daarover zeggen. Er is dus geen programma met vaststaande onderdelen. Deelnemers hebben de vrijheid om te doen en bespreken wat ze willen, mits daar consensus over is. De ontsnapping 'het moest van de cursusleiding' is er niet. Wel wordt de groep regelmatig gevraagd om afspraken te maken

over bijvoorbeeld de tijd voor ontbijt. Dat levert voortdurend gespreksstof, botsingen en nieuwe inzichten op.

Om 9.30 uur, een half uur na de afgesproken tijd voor ontbijt, slapen Martijn en Gül nog. Twintig minuten later verschijnt Gül in zijden ochtendjas, filtersigaretje tussen de lippen, aan de half afgeruimde tafel. Men zwijgt, schuift ongemakkelijk heen en weer, en gaat de vaat doen. Afspraak is om over drie kwartier in de woonkamer te verzamelen. Het is 10.30 uur. Wéér wachten op Martijn en Gül. "Wat moeten we daar nou mee?" klinkt het, met vragende blik naar de begeleiders. Geen sjoerge. De groep overlegt en besluit tot een allerslaatste poging de langslapers erbij te halen en de gebeurtenissen van vanochtend te vergeten.

De rest van de dag worden activiteiten aangeboden die de interactie stimuleren zoals kano's bouwen van pvc-pijpen en zeil. En daarna varen: spannend, leuk, en het zet het thema 'consequenties' op scherp.

Dan opent Hans het avondgesprek: "Wie wil er iets zeggen?" "Ja ik, over vanmorgen," zegt leerkracht Ko met overslaande stem. "Jullie", hij kijkt naar Martijn en

Woorden en Daden

Jac Rongen en Hans Bolten werken sinds vijf jaar samen in het filosofisch programma Woorden en Daden, een combinatie van socratische groeps gesprekken en buitenactiviteiten. De ervaring die Jac Rongen opdeed tijdens langdurige wildernis tochten met teenage gangsters in Amerika, leidde tot Kampmaken. Er is geen strak gepland programma, een gesprek kan zich op elk moment ontwikkelen.

Gül, "hebben anderhalf uur van mij gestolen. Die wil ik terug! Wie bepaalt er nu eigenlijk wat hier gebeurt!? Daar gaat het steeds over. Kortademig vertelt Gül over haar lichamelijke problemen, en hoe ze zich betutteld voelt.

"Tjongejonge!", onderbreekt Ko haar, "weer zo'n slap verhaal." Ko, herhaal eens wat Gül vertelde", onderbreekt de gespreksleider. De docent probeert het samen te vatten, waarop Gül zegt: "Nee, dat bedoelde ik helemaal niet." Ze vertelt dat ze zich door het zwijgen bij het ontbijt buitengesloten voelde, en dat ze daarom zelf ook maar niks had gezegd. Aan het eind van het gesprek zeggen de meeste leerlingen dat ze dingen verkeerd hebben ingeschat. Gül had niet gedacht dat het te laat komen zo'n impact zou hebben. En Ko had het effect van het zwijgen onderschat.

Het kamp heeft veel indruk op de leerlingen gemaakt. Gül die kort tevoren een maand in crisesopvang heeft gewoond, heeft het nu naar haar zin op school; ook Ankie is aanmerkelijk rustiger en beter benaderbaar. De directeur van de school is zo enthousiast dat hij het programma wil herhalen.

Heidi Touw

Namen van deelnemers zijn gewijzigd.

Verdere informatie

Meer informatie en contact met de school, Heidi Touw, Feijng gezicht, tel. (0575) 567759, www.feijngzicht.nl en www.rongen.com